

USTAWA

z dnia 2024 r.

o zmianie ustawy o ochronie zwierząt

Art. 1. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 z późn zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14 w ust. 2 po pkt 6 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) zarobkowego przewozu osób pojazdami zaprzęgowymi z użyciem siły pociągowej zwierząt, służących do przewozu powyżej sześciu pasażerów.”

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 z późn. zm.) w art. 6 o tytule zakaz zabijania i znęcania się nad zwierzętami, w ust. 2 ustawodawca jasno określił, że znęcanie się to zadawanie lub świadome dopuszczanie do zadawania bólu i cierpień oraz przedstawił cały katalog zachowań wobec zwierząt, które są zakazane. W kontekście projektowanych zmian kluczowy jest pkt 5 wskazanego powyżej przepisu, czyli przeciążanie zwierząt pociągowych jucznych ładunkami w oczywisty sposób nieodpowiadającymi ich sile i kondycji lub stanowi dróg lub zmuszanie takich zwierząt do zbyt szybkiego biegu. W ustawie o ochronie zwierząt w art. 4 pkt 10 znajduje się definicja legalna przeciążania zwierząt co zostało określone jako zmuszanie do nadmiernego wysiłku energetycznego, nieodpowiadającego możliwościom kondycyjnym zwierzęcia ze względu na jego stan fizyczny i zdrowotny. W Polsce od lat trwa dyskusja o sposobie traktowania zwierząt przy zarobkowym przewozie osób ze względu na nieprzestrzeganie praw tych zwierząt w celu maksymalizacji zysku, poprzez pracę zwierząt w warunkach trwałego przeciążenia, znacznie przekraczającego ich fizjologiczne możliwości.

Projektowane przepisy mają na celu zmianę art. 14 ustawy o ochronie zwierząt, który dotyczy używania zwierząt do pracy, poprzez dodanie w ust. 2, kolejnego, 7 pkt zakazującego zarobkowego przewozu osób pojazdami zaprzęgowymi z użyciem siły pociągowej zwierząt służących do przewozu ponad sześciu pasażerów. Kluczowym problemem, który należy

rozwiązać jest właśnie ponadnormatywna eksploatacja zwierząt, często do granic ich możliwości, więc poprzez wprowadzenia projektowanego przepisu ograniczymy możliwość takiego prowadzenia działalności gospodarczej w której najważniejsza jest maksymalizacja zysku kosztem życia lub zdrowia zwierzęcia.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma zostać unormowana.

Od wielu lat organizacje ochrony zwierząt oraz obywatele zgłaszają wątpliwości w sprawie wykorzystywania zwierząt do zarobkowego przewozu osób pojazdami zaprzęgowymi z użyciem siły pociągowej zwierząt. Dyskusja ta posiada różną intensywność, w zależności od pojawiających się incydentów z udziałem zwierząt pociagowych, szczególnie widoczna jest w trakcie trwania sezonów wypoczynkowych, ponieważ w wielu atrakcyjnych turystycznie miejscach można spotkać się z usługami przewozu osób z wykorzystaniem pojazdów z zaprzęgniętymi końmi. Środowiska obrońców praw zwierząt alarmują, że zwierzęta pracujące w ten sposób są wykorzystywane ponad swoje siły i bez właściwego dbania o ich dobrostan. Argumentów do walki z pracą zwierząt przy zarobkowych przewozach osób dostarczają co jakiś czas wydarzenia w Tatrzańskim Parku Narodowym, gdzie w każdym sezonie turystycznym dochodzi do zmuszania koni do pracy ponad swoje siły co głośno odbija się w mediach poprzez obrazy oraz filmy na których widać, że wysiłek jest ponad ich możliwości.

W proponowanym w projekcie ustawy narzędziem, które ma za zadanie ograniczyć cierpienie zwierząt pociagowych jest wprowadzenie ograniczenia liczby pasażerów podczas przewozu osób pojazdami z użyciem siły pociągowej zwierząt.

3. Skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Przyjęcie proponowanych zmian będzie miało pozytywne skutki społeczne związane z dużym zainteresowaniem sprawą pracy zwierząt ponad ich możliwości przez obywateli w Polsce. Brak jest dokładnych danych czy badań społecznych na temat wykorzystywania zwierząt pociagowych do transportu zarobkowego osób. Zauważalna jest szczególnie dramatyczna sytuacja koni pociagowych, które wykonują pracę w Tatrach na trasie do Morskiego Oka (Palenica Białczańska – Włosienica). To wydarzenia z udziałem koni pociagowych z tego odcinka każdego roku elektryzują opinię publiczną w związku z przeciążeniem koni pracą. W każdym roku od lat pojawiają się materiały filmowe na których widać, że konie nie dają sobie rady z zaprzęgami, w których jest kilkunastu pasażerów a trasa w dwie strony ma ok. 14 kilometrów.

Zgodnie z sondażem przeprowadzonym w 2018 roku dla Newsweek Polska przez SW Research minimum 60% ankietowanych uważało, że zaprzęgi konne do Morskiego Oka z Zakopanego powinny zostać zlikwidowane¹. Badanie odbyło się już wiele lat temu ale zważywszy, że kwestia ochrony praw zwierząt jest dla obywateli coraz istotniejsza można założyć, że dzisiaj więcej osób zgodziłoby się, że pracy koni na tak wysokim poziomie eksploatacji należałoby zakazać.

Skutki gospodarcze oraz finansowe są tylko częściowo do oszacowania. Dla przykładu Tatrzański Park Narodowy informuje, że do kasy parku wpływa rocznie około miliona złotych z tytułu płatności za licencję na przewóz turystów pojazdami zaprzęgowymi, każdy fiakier płaci miesięcznie 1500 zł opłaty za możliwość prowadzenia usług odpłatnego przewozu osób konnymi pojazdami zaprzęgowymi. Nie można zakładać, że środki z tytułu opłat w całości znikną z budżetów jednostek samorządowych lub parków narodowych ponieważ zakaz przewozu powyżej sześciu pasażerów pojazdami z użyciem siły pociągowej zwierząt wymusiłby użytkowanie mniejszych pojazdów konnych do takich usług lub wprowadzenie rozwiązań ekologicznych np. pojazdów elektrycznych, więc wpływy z tytułu pozwoleń czy licencji nie zmniejszyłyby się drastycznie.

Skutki finansowe na pewno ponieśliby przedsiębiorcy, którzy prowadzą tego typu działalność. Dopiero od 2019 roku przedsiębiorcy prowadzący działalność usługową świadczącą usługi transportowe siłą mięśni zwierząt są obowiązani do fiskalizacji transakcji co wcześniej przekładało się na nierzetelne ewidencjonowanie przychodów w tej branży. Skutki finansowe i gospodarcze będą związane z mniejszymi wpływami do budżetu z tytułu podatków dochodowych przedsiębiorców lub rolników.

4. Źródła finansowania

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążeń budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorstw

Proponowane zmiany wpłyną na działalność mikroprzedsiębiorców. Zgodnie z raportem „Konie z Morskiego Oka. Cierpienie, którego nie widać”² fundacji

1 <https://www.newsweek.pl/sondaz-powozy-konne-na-morskie-oko-powinny-byc-zlikwidowane/mbmy3h9>

2 <https://www.ratujkonie.pl/raport/>

Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt – Viva! z 2023 roku, który dotyczy usług przewozu osób pojazdami z użyciem siły pociągowej zwierząt, większość osób świadczących takie usługi w Zakopanem są rolnikami rozliczającymi się według karty podatkowej co także wiąże się z niskimi kosztami prowadzenia takiej formy działalności, więc i obciążenia podatkowe nie należą do wysokich. Trudno dokładnie oszacować ile osób w Polsce prowadzi tego typu działalność. Pełne dane zebrane przez fundację „Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt – Viva!” dotyczą bardzo dobrze rozpoznanego rynku tatrzańskiego i na największej trasie do Morskiego Oka stale jeździ ponad 300 koni co przekłada się na ok. 150 przedsiębiorców-rolników prowadzących taką działalność. W skali kraju możemy mówić o setkach osób utrzymujących się z takiej działalności, więc przy ponad 5 milionach przedsiębiorców w Polsce, proponowane przepisy będą oddziaływały na niewielką grupę osób.

6. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

7. Konsultacje społeczne

Projekt nie był poddawany konsultacjom społecznym, lecz zapotrzebowanie społeczne na taki projekt jest znaczące co można potwierdzić m.in. listem otwartym 104 organizacji ochrony zwierząt z 15 września 2014 roku, w którym sygnatariusze domagają się likwidacji transportu konnego do Morskiego Oka. Liczba podpisanych organizacji wskazuje, że kwestia wykorzystywania zwierząt ponad ich siły jest znaczącym problemem społecznym i mimo wielu lat, nadal nie został rozwiązany z oczekiwanym przez społeczeństwo sposobem.